

Regelverket for minoritetsspråklige fra 25 år

Voksne kan ha rett på grunnskoleopplæring eller videregående opplæring for voksne.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 20.05.2016

Rett til grunnskoleopplæring for voksne

Voksne i alderen 25 år og oppover kan ha rett til grunnskoleopplæring for voksne etter opplæringsloven § 4A-1. Søkeren må

- være over opplæringspliktig alder
- ikke ha rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1
- trenge grunnskoleopplæring

Rettighetene omfatter blant annet voksne som ikke har fått grunnskoleopplæring, voksne som har behov for fornyet grunnskoleopplæring på grunn av sykdom eller skade, og voksne som tidligere har fått et mangelfullt grunnskoletilbud. I tillegg omfatter bestemmelsen alle andre voksne som trenger grunnskoleopplæring, uansett årsak. Bestemmelsen omfatter også voksne som tidligere har fullført grunnskolen, men som likevel trenger grunnskoleopplæring.

Vilkår om lovlig opphold

Det er et vilkår for rett til grunnskoleopplæring for voksne at søkeren har lovlig opphold i Norge.

Voksne som oppholder seg lovlig i landet i påvente av å få avgjort søknad om oppholdstillatelse, har likevel ikke rett til grunnskoleopplæring dersom de er over 18 år. Kommunen kan velge å tilby grunnskoleopplæring for voksne mens den voksne venter på vedtak om oppholdstillatelse.

Ikke krav om norskferdigheter

Det kan ikke stilles krav om norskferdigheter for å få rett til grunnskoleopplæring for voksne¹⁰.

Spesialundervisning og særskilt språkopplæring

Voksne som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet for voksne, har rett til spesialundervisning på grunnskolens område etter opplæringsloven § 4A-2.

De som får grunnskoleopplæring for voksne har ikke rett til særskilt språkopplæring etter § 2-8, men opplæringen skal tilpasses den voksnes situasjon, og språklig tilrettelegging vil være noe som kan inngå i opplæringstilbudet.

Ansvar for opplæringen

Det er kommunen som skal oppfylle rettighetene etter §§ 4A-1 og 4A-2. Det går fram av opplæringsloven § 4A-4. Saksbehandlingen skal følge reglene i forvaltningsloven.

Det står mer om voksnes rett til grunnskoleopplæring i rundskriv Udir-3-2012.

Rett til videregående opplæring for voksne

Voksne som har fullført grunnskolen, men ikke videregående opplæring, kan søke om rett til videregående opplæring for voksne etter opplæringsloven § 4A-3 fra og med det året de fyller 25 år.

Det er et vilkår for rett til videregående opplæring for voksne at søkeren har lovlig opphold i Norge. Voksne som oppholder lovlig i landet mens de venter på å få avgjort søknad om oppholdstillatelse, har ikke rett til videregående opplæring. Fylkeskommunen kan velge å ta inn voksne til videregående opplæring mens de venter på vedtak om oppholdstillatelse. Da er det en forutsetning at de ikke får plassen på bekostning av en med rett til videregående opplæring.

Retten til særskilt språkopplæring gjelder ikke for voksne som får videregående opplæring. Begrunnelsen er at opplæringen skal være tilpasset behovene til den enkelte voksne. Det samme gjelder for ungdom som får sin videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3.

Det står mer om voksnes rett til videregående opplæring i rundskriv Udir-2-2008.

Ansvar for opplæringen

Det er fylkeskommunen som skal oppfylle rettighetene etter § 4A-3. Det går fram av opplæringsloven § 4A-4. Saksbehandlingen skal følge reglene i forvaltningsloven.

Inntak av voksne til videregående opplæring

Voksne skal som hovedregel tas inn til et opplæringstilbud særskilt organisert for dem. Regelverket for inntak

står i forskrift til opplæringsloven kapittel 6. Del IV i kapittelet regulerer inntak både av voksne med rett og uten rett til videregående opplæring.

Voksne med rett

Voksne med rett til videregående opplæring skal normalt få et tilbud om opplæring i samsvar med den sluttkompetansen som hun eller han ønsker. Opplæringstilbudet skal være tilpasset behovet til den voksne, både når det gjelder tid, sted, lengde, progresjon og at opplæringen bygger på den voksnes formal- og realkompetanse. Dette står i forskrift til opplæringsloven § 6-45.

Voksne med rett til videregående opplæring skal få et tilbud om realkompetansevurdering, jf. forskrift til opplæringsloven § 6-45 fjerde ledd og § 6-46. For mer om realkompetansevurdering, se våre nasjonale retningslinjer for realkompetansevurdering i videregående opplæring.

Voksne uten rett

Voksne uten rett til videregående opplæring har rett til et tilbud om videregående opplæring. Forskjellen på voksne med og uten rett, er at voksne uten rett ikke har rett til ønsket sluttkompetanse. Det er fylkeskommunen som avgjør hvilket opplæringstilbud den voksne skal få tilbud om. Dette står i forskrift til opplæringsloven § 6-48.

Inntaksrekkefølge

Hvis det ikke er nok plasser til alle søkerne, er rangeringen slik:

1. Voksne med rett
2. Voksne uten rett som har fullført, men ikke bestått videregående opplæring
3. Voksne uten rett som har yrkes- eller studiekompetanse.

Voksne kan også søke om ordinær videregående opplæring, men de skal da rangeres etter ungdom.

Inntaksrekkefølgen er regulert i forskrift til opplæringsloven § 6-49.

¹⁰Ot.prp.nr.44 (1999-2000) og Ot.prp.nr. 40 (207-2008).

